

Dan državnosti – ko se osamosvojitev Slovenije začne in se ljubezen do domovine nikoli ne konča

Dopovedovali so nam, da smo premajhni, da nismo pomembni, da ne bomo preživel, da bomo jedli travo, da se ne znamo bojevati, da ne smemo sanjati. Motili so se. Kot narod smo bili sposobni stopiti skupaj, znali smo preživeti, znali smo se bojevati.

Dolgo smo čakali na tisti dan. Stoletja. Bil je 25. junij 1991. In bil je 26. junij 1991. Vroč večer. Poln napetega pričakovanja. Poln veselja. Tako poln veselja v pričakovanju rojstva, da je bilo malo prostora za strah, čeprav so naše nebo, kot črna slutnja, rezale sovražne jeklene ptice.

Samostojno Slovenijo so hoteli izbrisati iz zgodovine. Ni jim uspelo. Svobodo so dolgo zatirali, niso pa je mogli prepričati. Težnja po svobodi je univerzalna, zapisana je v srcu vsakega človeka na tej zemlji.

Zmogli in zmagali smo, ker smo postali pogumna generacija, povezana in solidarna.

Samozavest se je vrnila v naša srca, upanje je napolnilo slovensko dušo, enotnost je prišla nazaj v slovenski narod. Vse troje je oblikovalo novo moč, ki je ni mogel zlomiti nihče.

„Zato lahko praznujemo že naš 30. rojstni dan.“

V tridesetih letih smo veliko dosegli. Tudi marsikaj spregledali. Če smo s plebiscitom dosegli prvi veliki nacionalni konsenz, z referendumom o članstvu Slovenije v EU in NATO drugega, sedaj potrebujemo tretji nacionalni konsenz o smeri razvoja naše države in družbe. Politika ima nalogo, da se pogovarja in da dogovori najboljše rešitve za državljane. Moramo gledati naprej. Ne smemo dovoliti restavracije prejšnjega totalitarnega sistema, s čemer nam očitno grozi nova levica v Sloveniji in Evropi. Slovenski ustavni red moramo braniti z razumom, s čustvi in dostojanstvom, s kakršnim smo spočeli in pričakali rojstvo naše države.

KAZALO

- 2 IZ VLADE**
NAŠI MINISTRI
- 4 INTERVJU**
ANTON TOMAŽIČ
- 6 OSREDNJA TEMA**
DOLGOTRAJNA OSKRBA (2)
- 8 S SEJE ZVEZE SENIORJEV**
PREDLOG ZAKONA O NDS
- 9 UTRINKI S TERENA**
PISMO
IZ STAREGA LONCA
- 10 SMEH JE POL ZDRAVJA**

Krščanski demokrati se ne bojimo sprememb. Pred 30. leti nismo premagali samo komunistične jugoslovanske armade, premagali smo naš strah pred spremembami. Ta pogum moramo obdržati. Danes ga prav tako potrebujemo. Soočamo se z globalnim svetom, ki se vsak dan spreminja. Vsak nov dan terja od nas nove odločitve. Te so še posebej težke v boju s smrtonosnim virusom, ki je svet vrgel s tečajev. Vlada RS je sprejela vrsto učinkovitih ukrepov, ki so, hvala Bogu, prijeli in omogočili, da se Slovenija po gospodarski kondiciji, brezposelnosti in bonitetnih ocenah prebija v prvo četrtino najuspešnejših držav EU.

Spremeniti pa moramo tudi način, kako obravnavamo drug drugega kot sodržavljana. Ne obstajajo samo pravice, obstaja tudi odgovornost. Naša odgovornost do drugih. Vsak mora imeti priložnosti, od vsakega pa moramo terjati tudi odgovornost. Tudi odgovornost, da pokaže spoštovanje in strpnost do drugega. In hkrati odločnost pri obravnavi kriminala in zlorab.

Letošnja praznična noč slovenske državnosti bo brez sovražnih jeklenih ptic na slovenskem nebu. Pot do zvezd bo prosta in odprta.

Bog blagoslovi predrago Slovenijo!

Jože Horvat
vodja poslanske skupine

DELOVANJE MINISTROV

MORS – Ustanovljena nova Uprava Republike Slovenije za vojaško dediščino

Kot del ministrstva za obrambo je ustanovljena nova Uprava Republike Slovenije za vojaško dediščino, ki bopod svojim okriljem združila tri sektorje – sektor za vojne veterane, vojne invalide in grobišča ter Vojaški muzej Slovenske vojske. Obrambni minister Matej Tonin je na odprtju Uprave dejal, da ga veseli, da končno urejamo področje, ki bo organizirano pod eno streho in ne več razdrobljeno na tri ministrstva.

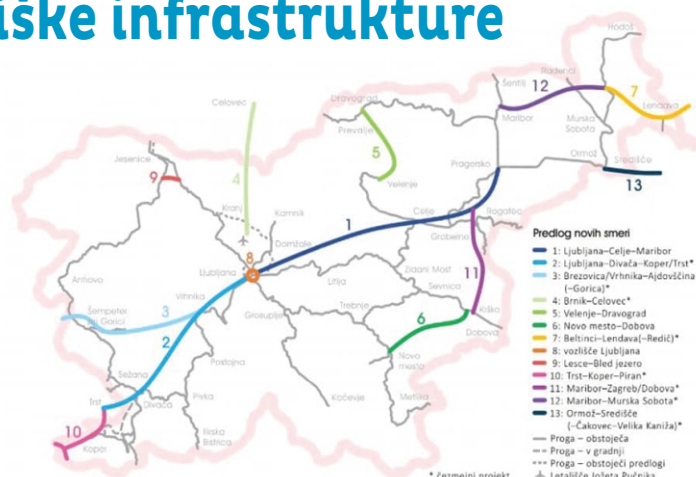
Novo Upravo RS za vojaško dediščino vodi vršilec dolžnosti generalnega direktorja Rok Janez Šteblaj, diplomirani pravnik, ki je bil pred tem vodja sektorja za

popravo krivic in odškodnino žrtvam kaznivih dejanj na ministerstvu za pravosodje. poudaril je, da bomo le na tak način dosegli širše razumevanje slovenske vojne zgodovine.

Po uveljavitvi zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev se pristojnost nudenja strokovne, administrativne in finančne podpore Komisiji Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč z ministrstva za gospodarstvo prenese na novo Upravo za vojaško dediščino.

Ministrstvo za infrastrukturo - Posodobitve železniške infrastrukture

Na ministrstvu smo pripravili vizijo razvoja slovenskega železniškega omrežja 2050+. Imamo vizijo, ki bo v prihodnjih letih, omogočila preboj na področju železniške infrastrukture. V uvidu za dosego cilja pa se že pospešeno izvajajo aktivnosti za umestitev hitre železniške povezave na relaciji Maribor-Ljubljana in Ljubljana-Divača. Letos bomo začeli izdelovati strokovne podlage, na podlagi katerih bo podana pobuda za umeščanje v prostor. Cilj je, da bo potovalni čas na relaciji LJ-MB 55 minut, kar predstavlja konkurenčni čas vožnji z avtomobilom.

Z elektronskimi vinjetami postajamo digitalna družba

“1. 12. 2021 bomo uvedli elektronske vinjete. E-vinjeta bo veliko bolj praktična, veliko stroškov bomo prihranili tudi na tisku. Gremo v korak s časom kot digitalna družba,” je povedal minister za infrastrukturo.

Začetek gradnje tretje razvojne osi

15. oktobra 2020 smo v Gabrkah zasadili prvo lopato tretje razvojne osi, kar je velik napredek zlasti za Koroško. S tem dokazujemo, da o skladnem regionalnem razvoju in decentralizaciji ne samo govorimo, temveč to tudi uresničujemo,« je dejal minister Jernej Vrtovec.

30. obletnica razglasitve in obrambe samostojne in neodvisne države Republike Slovenije nam daje ponos, veselje, samozavest in pogum za vero vase in za našo generacijo danes!

Iskrene čestitke ob prazniku državnosti, ki nas duhovno veže z našimi koreninami, da se zavemo ramen, na katerih stojimo in izkažemo spoštovanje ljudem in dosežkom preteklosti!

mag. Zdravko Luketič
predsednik ZS NSi

INTERVJU:

Anton Tomažič

Kje in kdaj ste se rodili - prvič? Koliko vas je bilo v družini? Seveda moram povprašati, kdaj in kje ste se rodili – drugič?

Prvič sem se kot edinec rodil 13. junija 1950 v Jugoslaviji, ki so ji takrat vladali komunisti in je bila celo uradno (v ustavi) imenovana diktatura proletariata.

Hvala za dopolnilno vprašanje! *Drugi kraj rojstva: Nevis* je naslov moje prve knjige, v kateri opisujem svojo nesrečo in srečo, kot sem ju doživel na Karibih leta 2001.

Spletno verzijo poklanjam bralcem Novičnika tule: <http://www.tomazic.info/nevis.pdf>

Kje ste se šolali (osnovna šola, gimnazija ...)? Katerega učitelja / profesorja imate v dobrem spominu in zakaj?

V prvi razred osnovne šole sem še hodil v Dob; zelo lepe spomine imam na zaključek, ko nas je nekaj najbolj pridnih za nagrado učiteljica peljala v Ljubljano na nebotičnik. Potem sem do 8. razreda hodil v Domžale, kjer pa je bila moja najljubša učiteljica »Sinička«, ki nas je poučevala angleščino. Zapomnil sem si njene želje ter sem ji leta kasneje poslal zahvalno razglednico iz New Yorka, kar je potem vsa ponosna kazala naslednjim generacijam. V Gimnaziji Bežigrad pa imam najlepše spomine na profesorja Adrijana Laha, ki nas je učil tudi marsikaj takega, kar ni bilo v učnem načrtu (na primer zamolčanega pesnika Balantiča), filmsko vzgojo, dramski krožek itd.

Vaše zaposlitve: katero je bilo vaše vodilo pri delu? Kdaj ste se upokojili? Zakaj ste se odločili za prodajo svojega uspešnega podjetja?

Po diplomi na Pravni fakulteti sem skušal najti službo, kjer bi lahko delal z računalniki. Seznanil sem se s projekti, ki so se ukvarjali s pravnimi informacijskimi sistemi, in kmalu ugotovil, da noben od teh sistemov nima niti najmanjših možnosti za uspeh, ker so bili vsi načrtovani in upravljani administrativno. Moja strast do računalnikov je morala počakati do konca 80-ih let, ko je komunizem začel propadati zaradi svoje gospodarske neučinkovitosti in je bila dovoljena zasebna pobuda. Takoj leta 1988 sem ustanovil firmo IUS SOFTWARE, leto kasneje pa že pogнал IUS-INFO kot prvi komercialni pravni informacijski sistem.

Podjetje, kjer sem bil vodja razvoja, še danes uspešno posluje in se širi ter je privabilo tudi tuje investicije in ima

zdaj preko 100 zaposlenih. Mednarodni sklad Royalton Capital Investors II L.P. je delnice US SOFTWARE pridobil tudi od mene, ker sem svoj delež zmanjšal na okrog 10 %. Royalton je v okviru transakcije financiral povečanje kapitala, da je skupina pod firmo LEXPERA prevzela izbrane trge v Turčiji in na Hrvaškem.

Upokojil sem se takoj, ko sem nabral 40 let pokojninske dobe, saj sem vse prej kot deloholik. V prvi fazi sem podjetje še vodil po načelih družinskega podjetja, pri čemer smo zaposlenim zagotavljali najboljše možne pogoje in jih motivirali z intenzivnim team-buildingom (kot na primer, da smo za nekaj dni peljali celotno ekipo v ogled evropskih prestolnic, kot so Pariz, London, Amsterdam). Kasneje, ko se je podjetje povečalo, sem motiviral najbolj ustvarjalne ljudi s tem, da sem jim dal precejšnje deleže podjetja. Na ta način sem povečeval raven zaupanja in tudi vzgojil naslednike, ki samostojno in uspešno vodijo podjetje.

Kako ste se pričeli politično udeleževati? S kom ste sodelovali? Na katere dosežke ste ponosni in kaj bi morda drugače naredili?

V 80-ih letih sem se vse bolj vključeval v disidentstvo, tako v Litostroju, kjer sem bil zaposlen, kot tudi v društvu pravnikov. Brez računalništva pa tudi ni šlo. S prijateljem Markom Krečičem sva naredila nekaj krasnih uporabnih programov, predvsem Pravne, kadrovske in splošne aplikacije PRAKSA-PC. Pri distribuciji smo sodelovali z MIKRO ADO, kjer je bil kontaktna oseba Janez Janša.

In ko sva leta 1988 (točen datum bodo poučeni bralci sami uganili) z Markom prišla na dogovorjeni sestanek v MIKRO ADO, Janeza ni bilo. Še dobro pa se spominjam zariplega Igorja Bavčarja, ki je po telefonu »pizdil« in že snoval svoj »Odbor za izpustitev Janeza Janše.«

Nisem še slutil, da sem priča zgodovinskim dogodkom, vendar pa sem se takoj aktivno vključil. Na svojem skromnem računalniku sem hitro sprogramiral velik transparent »Free Janez Jansa« in ga nesel Bavčarju, da ga je obesil na vrata odbora. Sledile so demonstracije, javni protesti, internacionalizacija ... Slovenska pomlad.

Začel se je majati slovenski berlinski zid, in s tem, ko je javnost dosegla, da so Janeza Janšo v nekaj mesecih izpustili, so bila vrata kletke odprta. Bilo je samo še vprašanje časa, kdaj bo resnično nastopila svoboda. Meni je bilo tedaj že kristalno jasno, da sta potrebni dve osvoboditvi: od komunizma in od Jugoslavije! Da ne bi izgubljali časa, sem takoj po osvoboditvi Janeza Janše v Novi reviji (Številka 77/1988) objavil članek z naslovom *Kaj sedaj?*. Predlagal sem takojšnjo ustanovitev (do tedaj še protizakonite, vendar po mojem mnenju povsem legitimne) politične stranke Slovenska demokratična stranka. Vsako od teh treh besed sem tudi še posebej utemeljil. Ker so tudi drugi disidenti razmišljali v podobno smer, je jeseni 1988 res prišlo do iniciative in januarja 1989 tudi do ustanovnega sestanka Slovenske demokratične zveze. Beseda stranka je bila tedaj za nekatere še premočna in če sedaj dobro razmislim, ugotavljam, da bi bilo bolje, če bi bili tedaj pogumnejši in namesto SDZ ustanovili SDS, saj bi se tako verjetno težje vanjo že od samega začetka implantirali tudi zaviralni elementi. Ko je v Sloveniji potekala široka akcija zbiranja podpisov za Majniško deklaracijo, sem čutil za povsem legitimno, da zato izkoristim tudi Planinski tabor in sem skušal podpise zbirati na Kamniškem sedlu. Organizatorji, politikom servilni funkcionarji PZS so mi to izrecno prepovedali (»Ne moremo mešati planinstva s politiko!«), vendar se nisem dal in sem stojnico improviziral nižje ob razpadajoči planšarski koči, kjer sem med odhajajočimi planinci nabral okrog 100 podpisov.

Svoboda pa je v Slovenijo prišla leta 1990, ko je na prvih demokratičnih volitvah zmagala opozicijska politična koalicija, znana kot DEMOS. Tudi jaz sem se zelo vpletel v "slovensko pomlad", ki ni samo končala diktature, temveč je tudi dosegla, da je Slovenija samostojna in prvič v zgodovini popolna lastna država. Bil sem izvoljen v (prvi svobodni) Parlament in dobil zelo pomembno

vodilno vlogo predsednika zakonodajne komisije in celo komisije za poslovniki. Bil sem tudi podpredsednik Narodnih demokratov. Kasneje sem izdal knjigo (na 500 straneh) *V objemu slovenske pomladi* v kateri opisujem »zlata leta« 1988-1992.

Kaj bi drugače naredil? Prav nič bistvenega! Lahko je sedaj za nazaj pametovati, na primer o izpuščenih lustraciji, ampak jaz vem, da tedaj to ni bilo možno, če nismo hoteli ogroziti osamosvojitve!

30-letnico samostojne države praznujemo. Kje ste bili 25. junija 1991? Morda že veste, kje boste 25. junija 2021? Katero praznovanje vam je osebno najbolj blizu?

Kot že celo leto prej, sem bil vedno od jutra do večera v Ljubljani, predvsem v Skupščini in na sedežu stranke, domov na Vir sem hodil le še spat. Najlepše je bilo seveda zvečer na razglasitvi samostojnosti. Drugo jutro pa se je že začelo ... naslednjih 10 dni je bilo najbolj napetih v mojem življenju ... Ko sem ob odprtem oknu sedel v svoji pisarni (zanimivo, da sem bil tudi vodja Službe za zakonodajo!) na Šubičevi, je zaradi preleta aviona tako počilo, da sem dobesedno padel s stola ...

Odslej nisem zamudil še nobene uradne proslave ob obletnicah 25. junija in upam, da se bomo tudi letos tam videli.

Vaše delovanje v NSi in Zvezi seniorjev?

Upam, da me ne boste za ušesa... zaradi (ne)sodelovanja pri Zvezi seniorjev... Ko bom začutil potrebo in željo, se bom gotovo kaj bolj aktiviral... Zaenkrat pa delam to, kar mi najbolj »leži«: sodelujem na družabnih (družbenih) omrežjih in tam promoviram stranko in naše skupne vrednote. Pred mano pa je tudi moj »življenjski projekt« - **f i l m K r i ž e v p o t 1 9 4 5** - https://issuu.com/antontomazic/docs/sinopsis_1945

Ne bom odnehal, dokler ne bo posnet!

Kaj počnete v prostem času? Ali raje pišete ali fotografirate? Potujete ali kolesarite? Kje vse ste že bili? Koliko knjig ste napisali? Pa splet in družbena omrežja, koliko časa vam vzamejo.

Ne bom rekel, da nimam prostega časa, ampak, da vsega izkoristim in da mi ni nikoli dolgčas. Kot član Društva popotnih fotografov sem izumil novo

kategorijo: fotopise – katere občasno objavljam predvsem na Časniku. Moj najljubši stil je – potepuško

kolesarjenje, po svetu pa rad potujem tudi skupaj z ženo. bil sem že v 110 državah. Napisal sem 5 knjig. Bralcem Novičnika za poletno branje najbolj priporočam svojo knjigo ZLOM.

Zgodbe iz Jugoslavije, katero lahko teh dneh dobijo še s popustom t u l e :

<https://www.iskreni.net/trgovina/product/zlom-zgodbe-iz-jugoslavije/>

Jaz sem (prvi v Sloveniji) vzpostavil komercialno družbeno (in tudi družabno) omrežje IUS-INFO Pravniška lista že leta 1989. Odtlej je ta oblika komuniciranja del mojega vsakodnevnega življenja. Mi sicer telefon sešteva čas dnevne uporabe, ampak si niti ne upam pogledati rezultata ...

Ivanka Učakar

OSREDNJA TEMA:

dr. Jože Ramouš: Medgeneracijska solidarnost in dolgotrajna oskrba
2.del

Pouzemamo glavna spoznanja o sodobni integrirani dolgotrajne oskrbe

1. Pogoj za vzpostavitev sodobnega sistema humane, finančno in kadrovske vzdržne dolgotrajne oskrbe je politična odločitev, da je zanjo namenjeno najmanj 1,3 % BDP kakršno je povprečje evropskih držav. Ker je ta deležv Sloveniji le 0,9 % BDP, pri vzpostavljanju sodobnega sistema dolgotrajne oskrbe pa zaostajamo četrto stoletja za povprečjem Evrope, je za vzpostavitev in hiter razvoj tega sistema potrebno nameniti 1,5 % BDP.

2. Sistem mora izhajati iz celostnega gledanja na oskrbovanca, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vsakdanjih opravil. Storitve zdravstvenih, socialnih in drugih strok so eden od bistvenih vidikov oskrbe, njihovo izvajanje je v oskrbovalnih programih in ustanovah sodobnega integriranega sistema dolgotrajne oskrbe podrejeno potrebam, zmožnostim in stališčem oskrbovancev in oskrbovalcev. V klasičnih sistemih so oskrbovalci in oskrbovanci podrejeni logiki oskrbovalnih ustanov in programov; ob današnjem stopnjevanju potreb po oskrbi to onemogoča učinkovito delovanje sodobne dolgotrajne oskrbe. Oskrbovalne in negovalne storitve, ki jih bo v prihodnje

odnosu med oskrbovalcem in oskrbovancem, to je ob sodobni odnosni negi in oskrbi. 3. Sistem mora povezati v dopolnjujočo se celoto vse glavne vire: družinske in druge neformalne oskrbovalce, ki oskrbujejo 75 % potrebnih, znanje in metode vseh relevantnih strok in oskrbovalnih ustanov, primerno motivacijo lokalne skupnosti, da poskrbi za svoje občane, ter državo, ki je regulatorka in garant humanega, razvojno naravnane ter finančno in kadrovske vzdržnega sistema dolgotrajne oskrbe. Sodobni sistem dolgotrajne oskrbe je lahko human ter finančno in kadrovske vzdržen le, če sistemsko povezuje neformalno in formalno oskrbo v dopolnjujočo se sinergično celoto.

4. V sistemu je treba povezati v celoto zdravstveni, socialni, arhitekturno-infrastrukturni in vzgojno-kulturni vidik oskrbovanja. Nepogrešljivo celoto integrirane dolgotrajne oskrbe sestavljajo: znanja in metode zdravstvenih in socialnih strok, arhitekturno urejanje bivalnih prostorov, ki so primerni za starostno pešanje, sodobni tehnični pripomočki pri oskrbovanju ter vzgojni, medijski in ostali kulturni vplivi na

razumevanje in krepitev medgeneracijske solidarnosti v današnjih razmerah. Učinkovit sistem dolgotrajne oskrbe lahko vzpostavimo in razvijamo, če so v njem vse navedene stroke enovita organizacijska celota, njihovi politični in upravni resorji v državi in občini pa intersektorsko povezani.

5. Dolgotrajna oskrba mora biti decentralizirano umeščena v lokalno skupnost, enako kakor je otroško varstvo, osnovno šolstvo in primarno zdravstvo. Država mora celovit sistem dolgotrajne oskrbe regulirati z zakonodajo, jamčiti njegovo organiziranost in enakost v dostopnosti, voditi vzdržen sistem financiranja, zagotavljati minimalne standarde kakovosti, izvajati mora kontrolo nad delovanjem izvajalcev in skrbeti za razvoj sistema.

6. Upravičenost do sofinanciranja iz javnega sistema dolgotrajne oskrbe je individualna in osebna, kakor v pokojninskem zavarovanju in zavarovanju za brezposelnost; če javni sistem sofinancira storitve izvajalcem, to onemogoča sodobni razvoj dolgotrajne oskrbe. Biti pa morajo jasno opredeljeni kriteriji in način za vstop v sistem sofinanciranja, zagotovljeni minimalni standardi oskrbovanja in učinkovita kontrola nad izvajalci ter vključeni mehanizmi za preprečevanje širjenja administracije v sistemu; tak sistem omogočajo obstoječe zdravstvene in socialne službe, sodobna informacijska tehnologija ter praksa evropskih držav s četrto stoletja izkušenj po sprejemu zakona o dolgotrajni oskrbi. Koncesije za oskrbovalne ustanove in organizacije (poleg dovoljenja za delo in kontrole storitev) niso smiselne, ker zmanjšajo odgovornost skupnosti in povečajo birokratizacijo centraliziranega sistema.

7. Vlada mora skupaj s pripravo, sprejemanjem in izvajanjem sodobnega integriranega sistema in zakona o dolgotrajni oskrbi poskrbeti za stalno in kakovostno informiranje in ozaveščanje javnosti o dolgotrajni oskrbi v okviru celote ostalih treh glavnih demografskih nalog.

8. Učinkoviti možnosti za zmanjševanje potreb po dolgotrajni oskrbi sta usposabljanje za zdravo staranje ter strokovna in finančna pomoč pri prilagajanju hiš in stanovanj za samostojnost ob starostnem pešanju, boleznih in drugih oviranostih.

9. Za krepitev sodobne solidarnosti med generacijami pri oskrbi potrebnih članov v skupnosti je ob sprejemanju nacionalnega sistema za dolgotrajno oskrbo smiselno uvesti za mlade med 18. in 30. letom starosti socialno leto organiziranega služenja v skupnosti ter socialno služenje ljudi, ki v času brezposelnosti prejemajo socialno pomoč skupnosti; to je praksa nekaterih razvitih držav, ki kaže, da to služenje mnogi opravljajo v sistemu dolgotrajne oskrbe. V zakonu o

javnem sofinanciranju dolgotrajne oskrbe se dobro obrestujejo mehanizmi za sistemsko spodbujanje organiziranega sodobnega prostovoljstva v oskrbovanju; primer: v nemški noveli zakona 2008 so uvedli usposabljanje, organizirano delo in nagrajevanje z 250 EUR za več kakor 40 ur mesečne prostovoljske oskrbovalne pomoči v javnem programu.

10. Usodna zapreka pri vzpostavljanju sodobnega sistema dolgotrajne oskrbe je, če prevlada katerikoli lobi, ki vede ali nevede povezuje skupnostno potrebo po oskrbi s parcialnim interesom svoje skupine, pa najsi je to kapital, katera od zdravstvenih ali socialnih strok, upravni aparat, zavarovalnica, politična stranka ali kdo drug. Kakovostno staranje – vključno s humano oskrbo v onemoglosti – je temeljna potreba slehernega človeka, pereče naloge ob staranju prebivalstva so skupna povezovalna naloga naše države, obvladovanje demografskega staranja slovenskega naroda pa življenjski interes vsakega, ki živi in se razvija iz moči slovenske kulture. Ti skupni interesi in naloge so dobra priložnost za sodelovanje vseh političnih, strokovnih in civilnih deležnikov.

11. Svojci v vlogi družinskih oskrbovalcev so danes najšibkejši člen med deležniki dolgotrajne oskrbe. Ker v Sloveniji in vsej Evropi opravljajo tri četrtine celotne dolgotrajne oskrbe in ker so glavni nosilec človeškega odnosa z oskrbovancem, so njen nepogrešljivi del. Pogoj za kakovost, finančno in kadrovsko vzdržnost nacionalnega sistema dolgotrajne oskrbe je intenzivni razvoj sodobnih programov za razbremenitev družinskih oskrbovalcev: njihovo usposabljanje, povezovanje, razvoj krajevnih programov za pomoč na domu ter pravna zagotovitev njihovih pravic. Usodna posledica zanje, za razvoj oskrbovalne stroke in programov ter sistema dolgotrajne oskrbe nastane, če politika v boju za moč izkorišča nevidnost, ranljivost, tradicionalno prevlado ženskega oskrbovanja ali katero drugo značilnost družinskih oskrbovalcev.

12. Dolgotrajna oskrba je v času demografskega povečanja deleža ljudi, ki so odvisni od dolgotrajne oskrbe, glavna priložnost za nagel razvoj kakovosti sožitja in sodelovanja v današnji družbi, v kateri postajajo tradicionalni vzorci solidarnosti neuporabni, tradicionalni socialni kapital v sožitju pa se naglo manjša. Krepitev po-tradicionalne – nove solidarnosti med generacijami se dogaja ob uvidu, da sta zdrav in šibek človek sinergična komplementarna razvojna celota: šibki brez pomoči zdravih ne more preživeti, zdravi razvijajo svojo sposobnost za solidarno sožitje, uspešno sodelovanje in smiselno pomoč šibkim samo ob tem, ko dejansko pomagajo šibkim.

S seje ZS: Predlog zakona o Nacionalnem demografskem skladu

Upravni odbor Zveze seniorjev se je na eni svojih sej seznanil s tematiko.

Demografski sklad kot oblika "premoženjskega sklada" je način nacionalnega dolgoročnega varčevanja. Tekoče prihodke od državnega premoženja (dividende) akumuliramo in plemenitimo in jih ne porabimo za financiranje tekočih izdatkov.

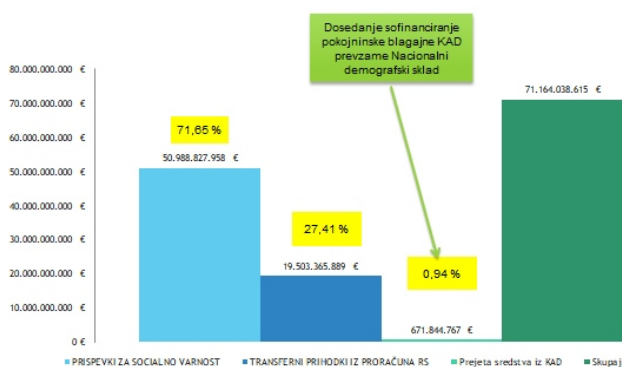
V svetu obstaja več kot 80 takšnih skladov v več kot 60 državah. Najbolj znani so trije norveški.

Nekaj uvodnih dejstev

- ▶ Slovenski pokojninski sistem, ki deluje na principu solidarnosti v v razmerah vse manjše aktivne populacije ni več zmožen zagotavljati dolgoročne vzdržnosti;
- ▶ Slovenski pokojninski sistem deluje po principu „iz rok v usta“, kar pomeni, da se prispevki od plač porabljajo za pokojnine tistih, ki so takrat uzpokojeni
- ▶ Vplačani prispevki za pokojninsko varnost že sedaj ne zagotavljajo dovolj sredstev za izplačilo pokojnin in mora majkajoča sredstva zagotoviti država preko državnega proračuna.
- ▶ Ob osnovnem scenariju izdatki za staranje v Sloveniji v obdobju od leta 2016 do leta 2070: povečanje z 21,9 bruto domačega proizvoda (BDP) na kar 28,2% BDP;
- ▶ delež starejših (stari 65 let in več) se bo od leta 2016 do leta 2070 povečal za več kot povic (z 18,6 na 28,3%)
- ▶ delež delovnega sposobnega prebivalstva (20-64 let) se bo znižal za okrog 15 odstotnih točk (s 66,4% na 51,2% vseh prebivalcev);
- ▶ Zaradi tega predlog zakona naslavlja takoproblematiko pokojnin in oskrbe starejših kot tudi ukrepe družinske politike.

Vir: Predlog ZNDS (Vlada RS, 6. 10. 2020)

STRUKTURA PRIHODKOV ZPIZ 2005-2019

Vir: Predstavitev osnutka ZNDS (Ministrstvo za finance, september 2020)

Uporaba premoženja sklada

- ❖ **Premoženje sklada se akumulira trajno oziroma za nedoločen čas.**
- ❖ **Dividende od kapitalskih naložb se uporabijo:**
 - ⇒ 40 % za tekoča vplačila v ZPIZ
 - ⇒ 40 % za akumulacijo premoženja sklada
 - ⇒ 10 % za sofinanciranje politike za skrb za starejše (npr. domovi za upokojenje)
 - ⇒ 10 % za ukrepe družinske politike
- ❖ **Kupnine od prodaje domačih kapitalskih naložb sklada se uporabijo:**
 - ⇒ 40 % za vplačila v ZPIZ
 - ⇒ 60 % za akumulacijo premoženja sklada

Dividendni donos in ROE nista fiksna, ampak spremenljiva in odvisna od poslovanja oziroma razmer na trgu. V primeru, da bi sklad zagotavljal v obdobju od leta 2020 dalje stalni ROE (3% oziroma 5% oziroma 8%) in dividendni donos na kapital višini 2,03%, bi bil v letu 2030 na voljo naslednja sredstva:

V letu 2030 bi ob predpostavkah **ROE = 3 %** in dividendni donos = 2,03 % sklad prejel 207 mio. EUR dividend, od katerih bi šlo:
⇒ 83 mio. EUR za akumulacijo,
⇒ 83 mio. EUR za ZPIZ,
⇒ 21 mio. EUR za domove starejših in
⇒ 21 mio. EUR za družinsko politiko

V letu 2030 bi ob predpostavkah **ROE = 5 %** in dividendni donos = 2,03 % sklad prejel 252 mio. EUR dividend, od katerih bi šlo:
⇒ 101 mio. EUR za akumulacijo,
⇒ 101 mio. EUR za ZPIZ,
⇒ 25 mio. EUR za domove starejših in
⇒ 25 mio. EUR za družinsko politiko

V letu 2030 bi ob predpostavkah **ROE = 8 %** in dividendni donos = 2,03 % sklad prejel 335 mio. EUR dividend, od katerih bi šlo:
⇒ 134 mio. EUR za akumulacijo,
⇒ 134 mio. EUR za ZPIZ,
⇒ 34 mio. EUR za domove starejših in
⇒ 34 mio. EUR za družinsko politiko

Vladka Sumrek, ljubiteljska slikarka iz Črnca pri Brežicah

Že vrsto let sem članica stranke NSi. V začetku pa sem bila nekaj časa tudi članica odbora za kulturo. Vse od začetka, ko je pričel naš odbor v Brežicah delovati, sem tajnica tega odbora, en mandat pa sem bila tudi regijska predsednica odbora Brežice, Krško, Sevnica in Radeče.

Mnogo časa se ljubiteljsko ukvarjam s slikarstvom. Sem članica likovnega društva Brežice, v okviru katerega sem imela veliko skupinskih in samostojnih razstav.

barve. Varianta je moja in malo drugačna – leta 2022 planiram razstavo. Na internetu je vrsta fotografij, ki so nastajale v vseh teh letih pod mojim imenom VLADKA SUMREK.

O delovanju našega društva obstoja tudi krajši film Cvičkorel 2014 (o slikanju z vinom).

Udeležila sem se vrsto izobraževanj, likovnih in likovnih kolonij in tekmovanj. V tem zadnjem kovidskem letu sem se lotila svojevrstne tehnike: kolaž koščkov suhe akrilne

Iz starega lonca

Belokranjska pogača – recept iz Uradnega lista

V Slovenija je lepa dežela in bogata z dobrimi okusi ter kulinaričnimi dobrotami. Lahko smo ponosni, da se v Sloveniji pripravljajo izvrstne tradicionalne jedi, ki jih drugje ne poznajo, je zapisala Ljudmila Novak v brošurici Za Slovenijo je dobro le najboljše.

Belokranjska pogača je zaščitena jed z oznako tradicionalni ugled. Pravilnik o pogojih za uporabo označbe "tradicionalni ugled" za belokranjsko pogačo je bil objavljen 14. junija 2002 v Uradnem listu RS št. 52-2538/2002, str. 5311 in je pričel veljati 15. julija 2002. Sestavine določa 4. člen pravilnika, način priprave pa 5. člen pravilnika.

https://www.uradni-list.si/_pdf/2002/Ur/u2002052.pdf
V Bruslju je prejela certifikat hrana z zaščiteno oznako porekla. Od 1. maja 2004 je ena izmed zaščiteneh tradicionalnih jedi Evropske unije.

Ivanka Učakar

Smeh je pol zdravja

Dogodek je resničen, dogodil pa se je takrat, ko nihče še pomislil ni, da bodo gostilne kdaj zaprte.

Prijatelj je po končani službi postal žejen. Namesto domov je zavil še v znano domačo gostilno. Stopil je za točilni pult, naročil pijačo, torbo pa položil na tla ob pultu. Ostali gosje v lokalu so se zabavali z lastnikovim psom, okrog pol leta starim nemškimi ovčarjem. Prijatelj se je odžejal in hotel oditi. Sklonil se je, da bi pobral torbo s tal, a je pes - verjetno se je počutil ogroženega, - skočil vanj in mu odgriznil uhelj. Namesto domov je zdaj moral še na urgenco. Doma pa mu je žena dejala: "Da bi le v vseh gostilnah imeli takšne pse!"

Francoski kralj Ludvik XIV - Sončni kralj, naj bi se v življenju samo trikrat okopal.

To pa gotovo ne velja za rimskega cesarja Trajana. Ta je rad obiskoval kopališča. Pri nekem obisku term je opazil kopalca, ki si je hrbet drgnil ob steno bazena. Na vprašanje: "Kaj pa dela?" so mu odgovorili, da je reven, da nima sužnja, ki bi ga zdrgnil po hrbtu. Zato mu je cesar sužnja podaril.

Pri naslednjem obisku cesarja se jih je pa kar dvajset drgnilo hrbte. Toda - tokrat cesar ni bil radodaren. Velel jim je, naj se sami zdrgnejo med seboj.

Ivan Weixl

Novičnik Zveze seniorjev NSi – krščanskih demokratov, spletni časopis brezplačno prejmejo vsi člani Zveze seniorjev. Odgovorni urednik predsednik Zveze seniorjev mag. Zdravko Luketič

Uredniški odbor: Jože Čonč, Terezija Hajdinjak, Drago Jerič (oblikovanje), Irena Margon, Peregrin Stegnar, Ivanka Učakar (jezikovni pregled in koordinacija)

Leto 1, številka 3, junij 2021